

Meerjarenbeleidsplan 2016 – 2018

BiblioNu

Inhoud

1. Inleiding	2
2. Trends en ontwikkelingen	3
2.1 Algemeen.....	3
2.2 Culturele sector	4
2.3 Bibliotheeksector.....	4
3. Visie, missie en uitgangspunten.....	5
3.1 Missie	5
3.2 Visie	6
3.3 Uitgangspunten.....	7
4. Strategische speerpunten	8
4.1 De actieve bijdrage aan het landelijke en provinciale netwerk van bibliotheken.....	8
4.2 De verdere ontwikkeling van de verblijfsfunctie in Venray en Horst aan de Maas en (door)ontwikkeling van bestaande en nieuwe samenwerkingsverbanden in het lokale netwerk cultuur en educatie	9
4.3 (Door)ontwikkeling van bestaande en nieuwe samenwerkings-verbanden met scholen	10
4.4 Mediawijsheid	10
4.5 Ontwikkeling van dienstverlening in het sociale domein	10
4.6 Doorontwikkeling van de interne bedrijfsvoering	11
5. Concretisering van strategische speerpunten.....	12

1. Inleiding

Stichting BiblioNu is verantwoordelijk voor de bibliotheken in Horst aan de Maas en Venray. BiblioNu is voortgekomen uit een proces van samenwerking en fusie tussen de bibliotheken in deze gemeenten.

In de afgelopen beleidsperiode lag de aandacht voor BiblioNu vooral op het effectief realiseren van een stabiele bedrijfsvoering. Als onderdeel daarvan heeft BiblioNu het certificeringsproces gebruikt om haar ambities helder te formuleren en kritisch te kijken naar de ontwikkelingen binnen de organisatie. BiblioNu heeft ook te maken gehad met het voortdurende proces van gemeentelijke bezuinigingen, die ook tot aanpassing van de interne bedrijfsvoering hebben geleid. Medewerkers zijn door training en opleiding met betrekking tot actuele thema's voorbereid op de toekomst.

Beleidsmatig heeft BiblioNu – naast het verzorgen van de traditionele leen- en informatiefunctie - gewerkt aan de verankering van haar werkzaamheden in de samenleving. Dit heeft zij vooral gedaan door het ontplooiën van educatie activiteiten in het kader van de Bibliotheek op School (dBoS). Daarnaast heeft BiblioNu samenwerking gezocht met andere instellingen binnen de lokale context van haar verzorgingsgebied.

In vergelijking met de vorige beleidsperiode is er veel gebeurd in de externe omgeving van BiblioNu. Deze trends en ontwikkelingen zijn beknopt beschreven in hoofdstuk 2 en leiden tot een geheel hernieuwde visie, missie en uitgangspunten voor BiblioNu (hoofdstuk 3). In dit hoofdstuk zijn de contouren geschetst van de toekomstige rol van de bibliotheek binnen de lokale samenleving. In hoofdstuk 4 is de weg waarlangs BiblioNu haar missie gaat realiseren nader uitgewerkt in strategische speerpunten. Deze zijn in hoofdstuk 5 op onderdelen nader geconcretiseerd.

Dit beleidsplan heeft enerzijds de functie om aan de externe omgeving met klanten, subsidiegevers en andere maatschappelijke stakeholders te laten zien vanuit welk perspectief BiblioNu zich gaat bewegen. Anderzijds dient dit beleidsplan ook als een richting en kader voor de toekomst van BiblioNu. Het moet medewerkers houvast bieden en voor directie en management is het een instrument voor leiding en sturing van de interne bedrijfsvoering.

2. Trends en ontwikkelingen

In het kader van de zoektocht naar relevante trends en ontwikkelingen is gebruik gemaakt van verschillende bronnen. Als basis algemene trends binnen de samenleving is het SIOB-rapport 'Trends in de samenleving' (2014) gebruikt. Dit is verder aangevuld met diverse onderzoeken van het Sociaal-Cultureel Planbureau. Omdat er steeds meer sprake is van raakvlakken met andere cultuurtakken, is het rapport van de Boekmanstichting 'Staat van Cultuur' (2014) gebruikt om de trends binnen de cultuursector in brede zin te beschrijven. Tenslotte is het Bibliotheekblad gebruikt als basis voor ontwikkelingen binnen de bibliotheeksector zelf.

2.1 Algemeen

Demografisch gezien zet de vergrijzing steeds verder door en zal haar hoogtepunt rond 2040 bereiken. In dit kader zijn het met name de nieuwe en vitale ouderen die de kern van de vergrijzing zullen vormen. Vergrijzing gaat hand in hand met ontgroening, waarbij jongeren wegtrekken uit de perifere en rurale gebieden en hun heil zoeken in de stad. In combinatie met het afkalvende voorzieningenniveau zal dit leiden tot een tweedeling tussen stad en platteland. Met name kwetsbare groepen zullen hiervan de dupe worden. Het gaat dan niet alleen om de huidige generatie van ouderen, maar ook om werkzoekenden, mensen met een beperking en laaggeletterden.

Vanuit economisch perspectief is sprake van een aanhoudende situatie van krimp. Bij burgers leidt dat tot een gevoel van onbehagen en op samenlevingsniveau uit zich dat in schurende bevolkingsgroepen (SCP, 2014). De economie is op weg naar een belevingseconomie, waarbij kennis en alternatieve vormen van leren de toekomst hebben. De samenleving neigt naar een netwerksamenleving, waarbij burgers en organisaties samenwerkingsverbanden aangaan. Dit gebeurt in het bijzonder in de lokale omgeving van burgers en organisaties. Gemeenschapszin en ouderwets delen, lenen en hergebruik komen weer terug.

Vanuit de landelijke politiek wordt de samenleving gevraagd in de richting van een participatiesamenleving te bewegen. De klassieke verzorgingsstaat kalft af en eigen verantwoordelijkheid van burgers wordt een belangrijk uitgangspunt. De overheid stimuleert hierdoor de verdere decentralisatie van jeugdzorg, WMO en de Participatiewet, waarbij de lokale agenda vraagstukken bevat op het gebied van maatschappelijke participatie, sociale cohesie en een leven lang leren. Zo verwijzen gemeentes burgers naar de bibliotheek voor ondersteuning bij het invullen van formulieren.

Vanwege bezuinigingen van gemeentelijke zijde wordt van cultuurinstellingen steeds meer gevraagd om hun subsidies (maatschappelijk) te verantwoorden en invulling te geven aan lokaal ondernemerschap. Aanvullend gaat er veel aandacht uit naar het economisch belang van taalvaardige en participerende burgers.

Op het gebied van mediagebruik zet digitalisering van de samenleving definitief door. De wijze van mediagebruik is steeds meer multi- en cross mediaal,

interactief en 'sociaal'. Burgers gaan steeds meer nieuwe verbanden aan via social media, waarbij informatieoverload en sociale druk om 'mee te doen' worden opgevoerd. In de digitale samenleving zijn geletterdheid en mediawijsheid belangrijke basiscompetenties om mee te kunnen doen. Hoewel vraagstukken op het gebied van leenrecht, digitaal eigendom, veiligheid en privacy nog een tijd de aandacht zullen hebben, wordt op globaal niveau toegewerkt naar een samenleving waarin informatie een universeel recht van burgers wordt. De ontwikkeling naar Open Data, waarbij instanties als het Centraal Bureau voor de Statistiek hun databestanden voor een breed publiek beschikbaar stellen, is hiervan slechts een eerste voorbode.

2.2 Culturele sector

Binnen de brede culturele sector is sprake van een enorme groei van het (steeds meer particuliere) aanbod. Hierdoor neemt de concurrentie op de cultuurmarkt toe, waarbij producten en diensten steeds meer gebaseerd worden op snelheid, beleving en entertainmentwaarde. Digitalisering is ook binnen de cultuursector aan de orde van de dag o.a. met musea die hun collecties digitaal aanbieden. Het digitaal aanbieden van collecties gebeurt ook op Europees niveau door middel van Europeana dat tevens dient als platform voor lokaal erfgoed.

De culturele infrastructuur beweegt zich momenteel sterk in de richting van cultureel ondernemerschap. Opvallend hierbij is dat er gezocht wordt naar verbindingen tussen culturele instellingen, waarbij nadrukkelijk een plek wordt ingeruimd voor zzp'ers en vrijwilligers.

2.3 Bibliotheeksector

De bibliotheeksector is bezig met een proces van landelijke uniformering. Het gaat hierbij niet alleen om de nationale bibliotheekpas, de nationale catalogus en de landelijke digitale infrastructuur, maar ook om een consistent beeldmerk naar buiten. Marketing en het toepassen van retailprincipes zijn hierbij belangrijk.

De discussie over de bibliotheek van de toekomst binnen de sector zet zich voort. De traditionele leenfunctie lijkt onder druk te staan vanwege afkalvende uitleencijfers, maar het zijn juist specifieke collectie-onderdelen die populairder zijn dan ooit. Uit uitleenstatistieken blijkt dat bepaalde thema's sterk in de belangstelling staan, zoals koken, gezondheid, geestelijk leven, reizen en hobby's. Burgers zijn enerzijds op zoek naar leesboeken voor hun eigen plezier, anderzijds is men op zoek naar actualiteitsthema's en verdieping.

In de invulling van tijdsbesteding vinden veranderingen plaats. Het verlangen naar intensiteit neemt toe, mensen willen in de beleving worden ondergedompeld. Inspelend op veranderende consumentenbehoeften zullen bibliotheken een totaal beleving moeten bieden waarbij lezers in het verhaal kunnen duiken en waarbij de informatie wordt gecombineerd met aspecten van cultuur, verblijf, informatie en ontmoeting.

De opkomst en het succes van de Stichting Lezen en de daaruit voortvloeiende mogelijkheden tot subsidiëring hebben thema's als laaggeletterdheid en de Bibliotheek op School een belangrijke impuls gegeven.

Rekening houdend met de landelijke ontwikkelingen en de taakverschuivingen die op de bibliotheken afkomen, is een aantal bibliotheken bezig om actief richting te geven aan lokaal ondernemerschap en verbinding met andere (culturele) instellingen. Hierbij zijn met name de eerder genoemde gemeentelijke beleidsthema's op het gebied van maatschappelijke participatie, sociale cohesie, laaggeletterdheid, mediawijsheid en een leven lang leren uitgangspunt voor de toekomstige rol en functie van de bibliotheek in het maatschappelijke middenveld.

Aanvullend worden bibliotheken vanuit het landelijke sectorinstituut (KB, VOB) en de provinciale service organisatie (PSO) overstroomd met een diversiteit aan producten en diensten voor een breed geheel aan (overwegend kwetsbare) doelgroepen. Het gaat dan om laaggeletterden, anderstaligen, digibeten en inburgeraars, maar ook om mensen in achterstandssituaties of met een beperking. Ondanks het toenemende aantal vitale ouderen, behoren ook ouderen steeds meer tot de kwetsbare doelgroepen.

3. Visie, missie en uitgangspunten

Voorgaande beschrijving van trends en ontwikkelingen in de maatschappelijke omgeving van BiblioNu zijn meegenomen in het formuleren van de missie, visie en uitgangspunten voor BiblioNu.

BiblioNu doet dit vanuit de overtuiging dat zij een laagdrempelige voorziening wenst te zijn die optreedt als partner in de persoonlijke ontwikkeling van alle inwoners van Venray en van Horst aan de Maas. Op deze manier ontwikkelt BiblioNu zich ook in de toekomst tot een maatschappelijke relevante speler in de lokale samenleving van beide gemeenten.

3.1 Missie

Op basis van het bovenstaande werkt BiblioNu vanuit een tweeledige ambitie.

Kerntaken

BiblioNu wil voor alle inwoners van de gemeenten Horst aan de Maas en Venray het vernieuwende en belevingsgerichte centrum zijn voor:

- Kennis en informatie;
- Ontwikkeling en educatie;
- Het bevorderen van lezen en het laten kennismaken met literatuur;
- Het organiseren van ontmoeting en debat;
- Het laten kennismaken met kunst en cultuur.

In het kader van ontwikkeling en educatie blijven de thema's laaggeletterdheid, leesbevordering en mediawijsheid hoge prioriteit houden en wordt verder ingezet op schoolbibliotheken en de daarbij behorende activiteiten. BiblioNu draagt hiermee onveranderd bij aan het Aanvalsplan Laaggeletterdheid zoals dat door de provincie Limburg is ingezet en door de gemeenten is omarmd.

Binnen deze kerntaken wordt de bijdrage die BiblioNu kan leveren aan de ondersteuning bij maatschappelijke vraagstukken binnen het sociaal domein steeds belangrijker.

Het gaat dan om vraagstukken op het gebied van:

- Burgerparticipatie;
- Zelfredzaamheid;
- Werk en inkomen;
- Sociale cohesie.

Dit doet zij door aan te sluiten op de wijze waarop de gemeente invulling wenst te geven aan genoemde vraagstukken, maar dit doet zij ook door relevante samenwerkingsverbanden aan te gaan met andere (culturele) instellingen binnen het lokale verzorgingsgebied. Deze taken zijn in te passen in de hierboven genoemde kerntaken. Met de gemeenten is afgesproken dat zij met betrekking tot deze kerntaken en de "opdrachten binnen het sociaal domein" speerpunten zullen formuleren die binnen de huidige beschikbare uren gerealiseerd kunnen worden in 2016/2017-2018. In deze periode werkt BiblioNu toe naar de nieuwe situatie, zodat een geleidelijke overgang ontstaat naar de nieuwe en gewijzigde taken. Dit gebeurt wel binnen de beschikbare mogelijkheden (uren, middelen, medewerkers en financiën) en wordt nader uitgewerkt in de jaarplannen.

Hoewel BiblioNu vanuit het perspectief van de gemeentelijke opdrachtgever werkt, opereert zij altijd vanuit haar eigen professionaliteit en visie op bibliotheekwerk.

BiblioNu wil voor alle inwoners van de gemeentes Venray en Horst aan de Maas van betekenis zijn. In het bijzonder richting kinderen tot 18 jaar en vitale ouderen, laaggeletterden, digibeten en andere doelgroepen die niet (geheel) zelfstandig kunnen functioneren.

3.2 Visie

Voorgaande beschrijving van de missie wordt gerealiseerd vanuit de volgende visie op bibliotheekwerk.

BiblioNu is van mening dat de huidige trends en ontwikkelingen de basis vormen voor de bibliotheek van de toekomst. BiblioNu beseft dat het vertalen van deze trends en ontwikkelingen naar concrete behoeften van burgers van essentieel belang is. De toekomst van de bibliotheek zal voornamelijk haar beslag krijgen binnen de lokale context waarin zij opereert. Binnen deze lokale context dient de bibliotheek aantoonbaar bij te dragen aan maatschappelijke thema's die door de gemeente en andere maatschappelijke stakeholders als relevant en belangrijk worden gezien.

BiblioNu wil zich ontwikkelen tot een organisatie waarbij de traditionele lees-, leen- en informatiefunctie in een vernieuwende en digitale vorm onveranderd van toepassing blijft met laaggeletterdheid, leesbevordering 0-18 jaar, mediawijsheid als eerste prioriteit. Daarnaast zal de lokale (gemeentelijke) behoefte de basis gaan vormen voor alle toekomstige vormen van dienstverlening. Naast deze hoofdprioriteiten wordt bekeken hoe BiblioNu, passend binnen de (budgettaire) mogelijkheden, invulling kan geven aan gemeentelijke wensen in het sociale domein. Hierbij vindt ondersteuning van burgers plaats op thema's als burgerparticipatie en zelfredzaamheid. Omdat de

bibliotheek deze aanvullende opdracht in het sociale domein niet alleen kan realiseren, wordt gestreefd naar samenwerking met andere organisaties uit het maatschappelijke, culturele en welzijnsveld.

In het kader van aanhoudende druk op het bibliotheekbudget kunnen de vijf kerntaken van BiblioNu alleen worden gerealiseerd, als de bibliotheek haar traditionele functie op een andere en meer kostenefficiënte manier kan realiseren. De inzet van (deskundige) vrijwilligers die aangestuurd worden door professionele bibliotheekmedewerkers is een optie die hierbij in de komende periode onderwerp van onderzoek is. Op deze manier is het mogelijk om budget en menskracht vrij te spelen voor de overige kerntaken.

Hoewel de gemeenten Venray en Horst aan de Maas bovenstaande visie onderschrijven en laaggeletterdheid en leesbevordering prioritair vinden, blijft er ruimte voor enkele accentverschillen in de wijze waarop een en ander gerealiseerd wordt. De gemeente Venray zet in op een breder begrip van cultuur binnen haar verzorgingsgebied en doet dit tegen de achtergrond van de in beweging zijnde cultuursector en de veranderende vraag naar cultuuraanbod. De gemeente Venray wil het cultuuraanbod kwalitatief handhaven in een tijd waarin minder (overheids)geld besteedbaar is. Doordat de eerdere plannen om te komen tot samenwerking van de drie grootste cultuuraanbieders in één gebouw definitief zijn afgeblazen, blijft de bibliotheek op zichzelf staan. Het is wel de bedoeling om met meer samenwerkingspartners relevante activiteiten te ontplooiën. In de gemeente Horst aan de Maas wordt de mogelijkheid onderzocht of de bibliotheek van de toekomst kan worden ingepast in het nieuwe concept van het volledig te revitaliseren sociaal cultureel centrum 't Gasthoës. De gemeente Venray is voorstander van schoolbibliotheken, maar de financiering hiervoor is beperkt. Voor de gemeente Horst aan de Maas is de samenwerking van bibliotheek en school een speerpunt. Binnen de gemeente Venray wordt het reguliere aanbod richting scholen uitgevoerd, zoals klassenbezoeken en schoolbezoeken. In deze beleidsperiode zullen wel de bibliotheekmogelijkheden in scholen/wijkgebouwen in Venray verder onderzocht worden.

Beide gemeenten streven naar een goede centrale vestiging, waarbij het accent meer op beleving bij de bezoeker moet komen te liggen.

3.3 Uitgangspunten

BiblioNu houdt bij de realisatie van bovenstaande vast aan de volgende uitgangspunten:

- BiblioNu verzamelt alle informatie op basis van deskundigheid en doet dat waardenvrij en onafhankelijk. Zij stelt haar eigentijdse, actuele en multiculturele collectie (zowel fysiek als digitaal) voor iedereen beschikbaar;
- BiblioNu wil uitblinken als een klantvriendelijke, efficiënte, deskundige, flexibele, betrouwbare, onafhankelijke organisatie en inspirerende samenwerkingspartner;
-
- BiblioNu conformeert zich aan de normen en richtlijnen van de Nieuwe

Vereniging van Openbare Bibliotheken (NVOB). Als onderdeel van het stelsel van openbare bibliotheken wil BiblioNu bijdragen aan het netwerk door op landelijk en provinciaal niveau mee te doen met relevante activiteiten;

- BiblioNu laat zich voor haar opdracht inspireren door het Manifest over de openbare bibliotheek (IFLA/Unesco, 1994).

4. Strategische speerpunten

Om de geschetste missie van BiblioNu te realiseren zijn een aantal strategische speerpunten benoemd. Deze speerpunten zijn in dit hoofdstuk benoemd en beschreven en in hoofdstuk 5 nader geconcretiseerd.

4.1 De actieve bijdrage aan het landelijke en provinciale netwerk van bibliotheken

Hoewel BiblioNu een actieve bijdrage wil leveren aan het landelijke en provinciale netwerk van bibliotheken, maakt zij een bewuste keuze in wat zij wel en niet relevant vindt voor haar verzorgingsgebied.

Op landelijk niveau draagt BiblioNu bij aan de digitale bibliotheek met een centrale catalogus en de beschikbaarstelling van e-books. Daarnaast vult zij de aanpak voor de Bibliotheek op School lokaal in. Op provinciaal niveau, waar structurele aandacht is voor achterstandsvraagstukken, draagt BiblioNu bij door met name in te zetten op het terugdringen van taalachterstand en het verhogen van mediawijsheid.

Op landelijk niveau betekent dit het volgende:

- BiblioNu is in 2012 aangesloten op Bibliotheek.nl, de landelijke digitale website. Tevens is de lokale website aangepast en is BiblioNu overgegaan op de landelijke huisstijl;
- BiblioNu neemt actief deel aan de 5 grote leesbevorderende campagnes te weten Nederland Leest, Dag van de Poëzie, Volwassen- en Kinderboekenweek en de nationale voorleesdagen. Door middel van projecten op school en acties in de lokale bibliotheek werkt BiblioNu deze campagnes verder uit.
- Naar aanleiding van het landelijke aanvalsplan Laaggeletterdheid voert BiblioNu het provinciale plan Laaggeletterdheid uit. BiblioNu speelt in op het actieprogramma Tel mee met taal. In beide vestigingen is een Taalpunt opgericht;
- Sinds 2013 heeft BiblioNu een Anders Lezen Punt (ALP) en een Makkelijk lezen Plein (MLP). Deze omvatten een collectie, scholing van personeel en rondleidingen in de bibliotheek;
- BiblioNu neemt al jaren zeer succesvol deel aan het landelijke Boekstart-project.

Daarnaast neemt BiblioNu deel aan de volgende projecten van de Vereniging van Limburgse bibliotheken (VLB):

- Voordeel met je Biebpas. Met de pas kunnen leden van de bibliotheek aantrekkelijke kortingen krijgen bij hun bezoek aan musea, pretparken, schouwburgen, etc.;
- Deelname aan VLB-vergaderingen voor collegiale kennisuitwisseling en het maken van provinciale samenwerkingsafspraken (automatisering, etc.);
- Met betrekking tot digitaal erfgoed wordt (indien financieel haalbaar) ondersteuning gegeven aan de lokale websites www.rooynet.nl en www.terhorstnet.nl en de provinciale website www.limburgserfgoed.nl.

4.2 De verdere ontwikkeling van de verblijfsfunctie in Venray en Horst aan de Maas en (door)ontwikkeling van bestaande en nieuwe samenwerkingsverbanden in het lokale netwerk cultuur en educatie

Binnen 5 jaar verhuizen beide vestigingen waarschijnlijk naar een andere locatie. Hiertoe worden plannen voor een aangepaste vestiging (verblijfsfunctie) ontwikkeld, inclusief de benodigde budgetten hiervoor. Als onderdeel van deze plannen voor nieuwe/aangepaste huisvesting wordt rekening gehouden met de hedendaagse trend tot beleving bij de bibliotheekbezoeker, waarbij de inrichting van de bibliotheek meer tot de verbeelding spreekt en uitnodigt om andere dingen te komen doen dan alleen boeken lenen.

Visie Horst aan de Maas en Venray:

De bibliotheek moet een knooppunt voor kennis, contact en cultuur worden. In de praktijk van het openbare bibliotheekwerk is zichtbaar dat de functies 'kunst en cultuur' en 'ontmoeting en debat' in belang toenemen, terwijl de uitleenfunctie in belangrijke mate een ondersteunende functie zal krijgen ter voorkomen en bestrijden van laaggeletterdheid zowel voor jeugd tot 18 jaar als de volwassen lezer.

De bibliotheek wordt een plek voor beleving: een inspirerende plek voor het opdoen van ervaringen en het verkrijgen van inzichten.

De drie klassieke bibliotheekfuncties 'lezen, leren, informeren' krijgen meer substantie en een grotere publiekswaarde, als deze worden uitgeoefend in combinatie met de functies 'kunst en cultuur' en 'ontmoeting en debat'.

In de beleidsperiode 2016-2018 zal de huidige dienstverlening (centrale vestiging, prioriteit leesbevordering en ondersteuning laaggeletterden en voor Horst aan de Maas schoolbibliotheken en de reguliere dienstverlening) grotendeels onveranderd blijven. In deze beleidsperiode zal wel verdere planontwikkeling plaats vinden om in beide gemeenten te komen tot de samenwerking met lokale culturele organisaties die in de toekomst zal leiden tot de vorming van een netwerk van lokale culturele aanbieders, stichtingen en verenigingen zoals erfgoed instellingen, (amateur)educatie, filmhuis en dans- en theatergroepen alsmede met specifiek gemeente gebonden culturele organisaties zoals bv. in Horst Kukeleku en in Venray de Schouwburg, het Kunstencentrum, het Odapark en het Venrays museum. De bibliotheek zal in toenemende mate laten zien welke meerwaarde zij biedt aan netwerkpartners en specifieke doelgroepen. Mogelijk dat de nieuwe cultuurnota in Venray verdere

aanknopingspunten oplevert voor dit beleid. Deze zullen dan meegenomen worden in de jaarwerkplannen. In Horst zullen in deze beleidsperiode verder plannen worden ontwikkeld voor de samenwerking en bedrijfsvoering in een gebouw, 't Gasthoês. In Venray zullen andere huisvestigingsmogelijkheden in deze beleidsperiode onderzocht worden.

4.3 (Door)ontwikkeling van bestaande en nieuwe samenwerkingsverbanden met scholen

In het voortgezet onderwijs maken vier scholen uitgebreid gebruik van het dienstenaanbod van BiblioNu.

Met betrekking tot het basisonderwijs is het streven om in Horst aan de Maas te komen tot volledige dekking van scholen bij het toepassen van het concept van de Bibliotheek op School met uitzondering van de scholen in de kern van Horst. In Venray is het – gezien de beperkte financiële middelen – de uitdaging voor BiblioNu om in gesprek met gemeente en scholen te zoeken naar een invulling van leesbevordering die inhoudelijke kwaliteit biedt en financieel voor alle partijen billijk is. Cultuurpad is een mogelijke samenwerkingspartner hierin. Dit speerpunt is een doorlopende activiteit en zal dus plaatsvinden in 2016, 2017 en 2018.

4.4 Mediawijsheid

Op het gebied van mediawijsheid gaat de aandacht uit naar doorontwikkeling van bestaande producten en diensten en ontwikkeling van nieuwe producten en diensten.

Vooralsnog zijn de volgende mogelijkheden m.b.t. mediawijsheid genoemd:

- Digisterker ontwikkelen;
- Oefenen.nl: Klik en Tik cursussen voor laagopgeleiden/geïnteresseerden;

4.5 Ontwikkeling van dienstverlening in het sociale domein

In de komende beleidsperiode gaat de aandacht uit naar een heldere opdrachtformulering met betrekking tot aanvullende dienstverlening in het sociale domein. Hierbij worden de eerder genoemde aspecten op het gebied van burgerparticipatie, zelfredzaamheid, werk en inkomen en sociale cohesie in nauwe samenwerking met de gemeenten nader gedefinieerd. Gemeentelijke collegeprogramma's en aanvullend gemeentelijk beleid bieden hiervoor de eerste basis, maar in gesprek met de gemeenten zal duidelijk moeten worden welke bijdrage BiblioNu aan deze vraagstukken kan leveren, hoe deze inspanning zichtbaar kan worden en op welke wijze het maatschappelijk effect van deze inspanningen gemeten kunnen worden.

Vooralsnog zijn de volgende mogelijkheden tot nieuwe dienstverlening genoemd:

- Sollicitatietrainingen voor laagopgeleiden/Levende sollicitatiegids;
- Walk & Talk bijeenkomsten voor laagopgeleide werkzoekenden;
- Ondersteuning leeskringen laaggeletterden;

- Contacten leggen met wijkteams;
- Workshop herkennen en doorverwijzen laaggeletterden;
- Aanbieden van Oefenen.nl;
- Inrichten Taalhuis;
- Ondersteuning allochtone burgers.

Na concretisering van de gemeentelijke opdracht in het sociale domein vindt ontwikkeling van nieuwe producten/diensten plaats en doorontwikkeling of aanpassing van bestaande producten/diensten (bijv. de collectie). Dit gebeurt in nauwe samenwerking en coproductie met relevante maatschappelijke stakeholders binnen het lokale verzorgingsgebied en op basis van ontwikkelingsplannen met budgettering van menskracht en middelen.

Visie Horst aan de Maas en Venray:

De bibliotheek kan bijdragen aan de uitvoering van de drie decentralisaties in het sociaal domein. De bibliotheek moet geen taken overnemen, maar in samenwerking met maatschappelijke instellingen haar rol invullen, vanuit haar vijf kerntaken. De bibliotheek kan bijvoorbeeld invulling geven aan de rol in het sociaal domein door bestrijding van laaggeletterdheid. BiblioNu kan in overleg met de gemeente de doorontwikkeling van activiteiten in het kader van nieuwe landelijke ontwikkelingen zoals de wijziging Wet educatie beroepsonderwijs (volwasseneducatie) oppakken. Denk aan: 'Tel mee met taal' en 'Taaleis in de bijstand'. Er valt ook te denken aan taken die te maken hebben met maatschappelijke participatie en het bestrijden van sociaal isolement en dagbesteding.

Tijdens de reguliere werkzaamheden wordt informatie en advies gegeven op het gebied van bijvoorbeeld werk en inkomen. Nieuwe dienstverlening (zoals Walk en Talk en taaleducatie) wordt alleen in opdracht ontwikkeld en uitgevoerd als de gemeente een behoefte heeft vastgesteld (vraaggericht in plaats van aanbodgericht).

4.6 Doorontwikkeling van de interne bedrijfsvoering

Voor de realisatie van de toekomstige ambities van BiblioNu is een interne bedrijfsvoering en daarbij behorende organisatiecultuur nodig die anders is dan in de afgelopen decennia. Nu de maatschappelijke opdracht meer centraal komt te staan, dient BiblioNu als organisatie toe te werken naar een situatie waarin lokaal cultureel ondernemerschap een gewoonte gaat worden. Het gaat dan niet alleen om leden en bezoekers van de bibliotheek als ankerpunt, maar ook om de (analyse van) maatschappelijke omgeving waar zich voortdurend ontwikkelingen voordoen die relevant zijn om op in te spelen. Omdat deze nieuwe 'way of life' voor BiblioNu een ingrijpende verandering inhoudt, zal zij de transformatie van de huidige naar de toekomstige situatie inzetten op basis van een gedegen veranderplan. Hierin worden niet alleen de toekomstige organisatie(cultuur) en daarmee samenhangende aspecten (bijv. HRM-beleid en administratieve (tijdschrijf)systemen) nader geconcretiseerd, maar ook de wijze van invulling van het verandertraject. De mogelijkheden tot lokale samenwerking om kosten te besparen op het gebied van ondersteunende processen en systemen worden onderzocht en meegenomen in de mogelijke nieuwe huisvesting in de beleidsperiode 2019-2021.

De inzet van vrijwilligers en mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt zal toenemen. Met deze inzet kunnen activiteiten gerealiseerd worden, maar het vergt ook begeleiding van de medewerkers.

Als onderdeel van een dergelijk verandertraject worden medewerkers aanvullend geschoold. Als randvoorwaarde hiervoor geldt niet alleen maatschappelijk engagement en interesse, maar ook het vermogen om met vertegenwoordigers van relevante partijen (gemeenten en maatschappelijke stakeholders) hierover in gesprek te gaan en te kijken op welke wijze verbinding tussen partijen en de burgers kan worden aangebracht.

De volgende opleidingsthema's worden voorgesteld:

- Stakeholdermanagement;
- Samenwerking binnen ketens;
- Gespreksvoering met (potentiële) samenwerkingspartners;
- Herkennen van maatschappelijke trends en vertaling naar de praktijk;
- Werven en begeleiden van vrijwilligers;
- Het monitoren van maatschappelijke impact.

5. Concretisering van strategische speerpunten.

Concretisering speerpunten

Concretisering Speerpunt 4.2 De verdere ontwikkeling van de verblijfsfunctie in Venray en Horst aan de Maas en (door)ontwikkeling van bestaande en nieuwe samenwerkingsverbanden in het lokale netwerk cultuur en educatie

In de beleidsperiode 2016-2018 zal de concretisering van dit speerpunt marginaal zijn. Dit i.v.m. lopende afspraken binnen deze beleidsperiode (een centrale vestiging, schoolbibliotheken, prioriteit leesbevordering en ondersteuning laaggeletterden alsmede de verdere huidige dienstverlening). BiblioNu speelt in de beleidsperiode 2016-2018 een aantal uren vrij om op dit terrein activiteiten in gang te zetten die moeten leiden tot een verschuiving van aandachtspunten in de beleidsperiode 2019-2021. In 2018, bij het formuleren van het nieuwe beleidsplan, zullen de financiële mogelijkheden meegenomen worden bij het bepalen van de aandachtspunten voor die beleidsperiode. Deze aandachtspunten komen tot uitdrukking in de vijf kerntaken van de bibliotheek:

a. Laten kennis maken met kunst en cultuur;

Door samenwerking met andere culturele instellingen geeft de bibliotheek informatie over de achtergronden van museale presentaties en tentoonstellingen, over muziek- en toneeluitvoeringen. De bibliotheek verbindt professionele en amateurkunst door lezingen, specifieke collecties bij kunstuitingen en door het bieden van gerichte dienstverlening, zoals programma-informatie en eventueel kaartverkoop.

De bibliotheek heeft de opdracht om crossovers te bewerkstelligen met lokale culturele organisaties zoals bv de Muzikantine, 't Gasthoês, het Hobbygilde, de regionale omroep, het Cultuurpad, het Kunstencentrum, de Schouwburg, het Venrays museum, het Odapark en overige culturele verenigingen.

b. Organiseren van ontmoeting en debat;

De bibliotheek stimuleert neutrale, objectieve, onpartijdige ontmoetingen voor alle groepen in de samenleving. Naar het voorbeeld van de Kennismakerij in Tilburg legt zij contacten en fungeert zij als vrijplaats voor lokale initiatieven, voor leesclubs, voor debat over maatschappelijke thema's, voor voorlichting over complexe onderwerpen en voor discussie over onderwerpen van lokaal, regionaal, landelijk of mondiaal belang. De bibliotheek kan activiteiten uitvoeren in een gemeenschappelijke ruimte die gedeeld wordt met andere partners in het culturele veld.

c. Bevorderen van lezen en het laten kennismaken met literatuur;

Literaire lezingen en voordrachten voor volwassenen in samenwerking met culturele spelers behoren tot de standaardactiviteiten op het gebied van leesbevordering. Er wordt een literair café geïnitieerd met vrijwilligers en daarbij wordt toegewerkt naar verzelfstandiging.

De bibliotheek werkt samen met scholen en culturele spelers om jeugd en jongeren van 0 tot 18 jaar op een creatieve manier met literatuur kennis te laten maken. Hierbij zoekt de bibliotheek naar crossovers met andere disciplines (bijvoorbeeld met rapteksten).

d. Bieden van mogelijkheden tot ontwikkeling en educatie;

De bibliotheek stelt projectcollecties samen (combinaties van leesboeken, informatieve boeken, liedjes, gedichtjes en audiovisuele media rond een specifiek thema), biedt studiemogelijkheid voor scholieren, studenten en autodidacten met bijbehorende voorzieningen en werkt samen met het onderwijs, de Volksuniversiteit en anderstaligen.

e. Ter beschikking stellen van kennis en informatie.

Met haar collectie als basis, biedt de bibliotheek mogelijkheden tot uitlenen en raadplegen van informatie en bemiddeling (persoonlijk en digitaal) tussen aanbieders en vragers van informatie. Hierbij kunnen overheidsinformatie (van, maar ook over de overheid) en informatiepunten worden betrokken. Er wordt een collectie opgebouwd rond lokale (muziek)cultuur.

Concretisering speerpunten 4.3 en 4.4 (Door)ontwikkeling samenwerking met scholen en mediawijsheid

De bibliotheek is al jaren een natuurlijke partner van het onderwijs en de jeugd is altijd al een van de belangrijkste doelgroepen geweest. BiblioNu vindt het van essentieel belang dat de bibliotheek een belangrijke rol vervult als partner voor het onderwijs, op het gebied van leesbevordering, leesplezier en mediawijsheid.

Voorschools

De bibliotheek neemt al een belangrijke rol in als ondersteuner op het gebied van lezen en de doorgaande leeslijn voor het primair onderwijs. BiblioNu vindt het ook van belang dat er aandacht is voor leesbevordering in de voorschoolse periode. Hierdoor worden taalachterstanden in een vroeg stadium bestreden en al op jonge leeftijd leesplezier gestimuleerd. Kinderen die op jonge leeftijd de bibliotheek bezoeken, blijven dit op latere leeftijd ook doen en lezen meer dan kinderen die niet actief met de bibliotheek in aanraking zijn gebracht. De bibliotheek zal sterk blijven inzetten op deze doelgroep.

Primair onderwijs

De jeugd tot 12 jaar kan terecht in de bibliotheek in de kern Horst. Deze vestiging bedient tevens de basisscholen in de kern Horst. Om de drempel zo laag mogelijk te houden wordt in de overige kernen ingezet op schoolbibliotheken. In Venray zijn schoolbibliotheken of een vorm daarvan nog een onderwerp van nader onderzoek. Leesbevordering is daarbij de belangrijkste taak van de bibliotheek. Leesbevordering is alleen mogelijk als er sprake is van leesplezier. Lesgeven, projecten en niveau moeten daarom aansluiten bij de beleveniswereld van het kind.

BiblioNu heeft specifieke aandacht voor kinderen met een leesachterstand, zodat zij nu en ook later mee kunnen in de maatschappij. Daarnaast heeft de bibliotheek een taak die gericht is op het bevorderen van een kritische instelling van de jeugd met betrekking tot (digitale) informatie. Zie mediawijsheid. Schoolbibliotheken blijven in Horst aan de Maas speerpunt waarbij speciale aandacht voor leesbevordering (bijvoorbeeld onder jongens) nodig is.

Voortgezet onderwijs

Ten aanzien van de leesbevordering en mediawijsheid van oudere jongeren ligt de verantwoordelijkheid in eerste instantie bij het onderwijs. Elke school beschikt over een eigen mediatheek. De bibliotheek heeft een adviserende rol bij het inrichten van deze schoolmediatheek. Daarnaast bestaat de dienstverlening uit het in overleg met het onderwijs opzetten en uitvoeren van projecten met betrekking tot leesplezier, leesbevordering en mediawijsheid. Ook oudere jongeren tot 18 jaar kunnen gratis lid blijven van de bibliotheek en kunnen gebruik maken van de hoofdvestiging.

Mediawijsheid en digitalisering

De lokale bibliotheek zal in de toekomst een organisatie zijn die sterk leunt op een advies- en gids taak. De uitleenfunctie zal in de toekomst een belangrijke ondersteunende taak hebben m.b.t. tot voorkomen en bestrijding van laaggeletterdheid zowel bij de jeugd tot 18 jaar als bij de volwassenen. De informatievergaring vindt steeds meer digitaal plaats. Bij de jeugd wordt naast het digitaal informatie vergaren de informatie vaak nog verplicht in het fysieke materiaal gezocht.

Het is de taak van de bibliotheek om mensen die nu nog geen, of beperkte toegang tot digitale informatie hebben, wegwijs te maken. De bibliotheek vervult een rol in de advisering aan de gebruikers en het blijven wijzen op het kritisch zijn ten aanzien van gevonden informatie.

BiblioNu ziet een belangrijke rol weggelegd in de ondersteuning van scholen in het bijbrengen van mediawijsheid. Verschillende onderzoeken laten zien dat internetvaardigheden van jongeren tegenvallen. Voor jongeren is het vaak lastig om te beoordelen of informatie betrouwbaar is en waar informatie kan worden gevonden. De bibliotheek zal zich de komende jaren sterk inzetten op het aanleren van mediawijsheid. De bibliotheek zal op het gebied van educatie op een vraag gestuurde innovatieve manier moeten werken die aansluit bij de vraag van de scholen en de leerlingen.

Op dit moment is het aanbod van e-books voor jeugdigen nog beperkt. De bibliotheek heeft, als er voldoende aanbod is op de markt ook een taak in het informeren en promoten van e-books bij jeugdigen.

Concretisering speerpunt 4.5 sociaal domein

In Horst aan de Maas en Venray is het speerpunt in het sociaal domein laaggeletterden en anderstaligen. De bibliotheek kan een grote bijdrage leveren door mensen en werkgevers bewust te maken van de eisen die een moderne kenniseconomie nu en in de toekomst aan werkenden stelt.

Voor 'functioneel' laaggeletterden biedt de bibliotheek ondersteuning bij het leren lezen met bijvoorbeeld digitale oefenprogramma's. Mensen die het lezen en schrijven eenmaal onder de knie hebben, kunnen in de bibliotheek de aangeleerde taalvaardigheden onderhouden met behulp van een speciale collectie.

Activiteiten op het gebied van bestrijding laaggeletterdheid sluiten aan bij 'Tel mee met taal' en worden meer gericht op de risicogroepen ouderen en ouders van jonge kinderen die stoppen met werken. Ook biedt de bibliotheek extra ondersteuning voor anderstaligen, waaronder arbeidsmigranten. De bibliotheek ondersteunt hen bij het leren en in de praktijk gebruiken van de Nederlandse taal en bij het wegwijs worden in de Nederlandse samenleving. Hierbij wordt samengewerkt met relevante lokale organisaties en worden vrijwilligers ingezet. Nieuwe dienstverlening wordt alleen op basis van de vraag ontwikkeld.